

Täysistunto

Tiistai 26.10.2021 klo 13.59—18.38

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vankeuslain ja eräiden muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 246/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 13/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 13/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.51 **Pihla Keto-Huovinen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan Rikosseuraamuslaitoksen rekistereissä olevien tietojen säilytysaikojen lyhentämistä joiltakin osin. Tätä perustellaan muun muassa EU:n tietosuojalainsäädännön vaatimuksien yksityiskohtaisemmalla noudattamisella myös Rikosseuraamuslaitoksen toiminnassa.

Turvallisuustietorekisteri sisältää vankeusrangaistuksen aikana kerättyjä tietoja rikosten estämiseksi tai laitosturvallisuuden ylläpitämiseksi. Tietoja kerätään vangeista ja tutkintavangeista, joiden voidaan perustellusti epäillä syyllistyvän rikokseen, josta saattaa seurata vankeutta. Rikosseuraamuslaitos saa tällä hetkellä myös käsitellä vankeja ja tutkintavankeja tapaavia sekä heihin muutoin yhteyttä pitäviä henkilöitä koskevia tietoja laitosturvallisuuden ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

Hallitus esittää edellä mainittujen rekisterien osalta säilytysaikojen lyhentämistä siten, että tapaajia ja muita vankiin tai tutkintavankiin yhteyttä pitäviä henkilöitä koskevat tiedot poistettaisiin viimeistään kahden vuoden kuluttua tapaamisajankohdasta tai muusta yhteydenpidosta ja tapaamiskieltoa koskeva tieto viimeistään kahden vuoden kuluttua kiellon päättymisestä. Tällä hetkellä kyseisten tietojen poistoaika on viisi vuotta. Muutosta perustellaan sillä, että kahta vuotta vanhempia tietoja ei voida pitää tietojen käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisina.

Hallitus esittää myös turvallisuustietorekisterin tietojen enimmäissäilytysajaksi viisi vuotta viimeisestä merkinnästä, ja tällä hetkellä voimassa olevan lain mukaan tämä aika on kymmenen vuotta. Myös tässä tietojen säilytysajan lyhentämisessä perusteluna on tietojen tarpeellisuusvaatimus.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on kokoomuksen mielestä ongelmallinen, kun ottaa huomioon lakivaliokunnan asiantuntijoilta aiemmin saamat lausunnot heikentyneestä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

vankilaturvallisuudesta, ja tämän johdosta tuohon valiokunnan mietintöön sisältyy perussuomalaisten ja kokoomuksen vastalause.

Henkilöstöön kohdistuvat uhkaukset ja aggressiot ovat lisääntyneet niin vankiloissa kuin myös vapaa-ajalla, ja tällä on vahvat yhteydet järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja nimenomaan JR-vankien määrän kasvuun vankiloissamme. Vankien välinen väkivalta on myös lisääntynyt, ja sen taustalla ovat usein huumausainerikollisuus, siihen liittyvä painostus sekä velkasuhteet. Kokonaisvankimäärä vankiloissamme on laskenut, mutta samalla intensiivistä valvontaa edellyttävien vankien osuus on kasvanut, ja tässä tilanteessa ei ole perusteltua vaikeuttaa vankilaturvallisuuden ylläpitoa hallituksen esittämien tavoin.

Arvoisa puhemies! Vankiin yhteyttä pitäviä henkilöitä koskevien tietojen poistaminen rekisteristä kahden vuoden kuluttua tapaamisajankohdasta tai muusta yhteydenpidosta tarkoittaisi käytännössä sitä, että pitkäaikaisvankien tapaajatiedot poistuisivat monessa tapauksessa jo kesken rangaistuksen suorittamisen. Tämä on mielestämme riski laitosturvallisuuden ylläpitämiseksi. Sama koskee myös turvallisuustietorekisterissä olevia tietoja, joihin voi sisältyä muun muassa vangin kirjeenvaihtoon ja puheluihin liittyviä tietoja, vangin turvatarkastukseen liittyviä tietoja, Rikosseuraamuslaitoksen saamia vihjetietoja sekä tietoja poikkeuksellisista, turvallisuutta vaarantavista tapahtumista vankilassa. Ei voi kuin ihmetellä, miksi näitä säilytysaikoja ollaan ylipäänsä lyhentämässä, kun se selkeästi heikentäisi vankilaturvallisuutta.

Lakivaliokunnan saaman selvityksen perusteella pidemmille säilytysaikojen enimmäisajoille ei ole lainkaan unionioikeudesta johtuvia esteitä, kunhan säilytyksen enimmäisajalle on relevantit perusteet tarpeellisuusvaatimukseen nähden. Voimassa olevan lain mukaiset tietojen poistamisajat on alun perin säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella, ja perustuslakivaliokunta on lakivaliokunnalle antamassaan lausunnossa 27/2021 edelleen painottanut, että mitä pidemmäksi tietojen säilytysaika muodostuu, sitä olennaisempaa on huolehtia tietoturvasta, tietojen käytön valvonnasta ja rekisteröidyn oikeusturvasta.

Tapaajia ja muita vankiin yhteyttä pitäviä henkilöitä koskevien tietojen riittävä ja kohtuullinen säilyttäminen on erittäin tärkeää laitosturvallisuuden ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Samoin myös turvallisuustietorekisterin sisältämällä tiedoilla on tärkeä käyttötarkoitus vankeusrangaistuksen aikaisten rikosten estämisessä ja laitosturvallisuuden ylläpitämisessä. Kyseisiä tietoja voidaan pitää tarpeellisina vielä pitkään niiden rekisteröinnin jälkeen.

Lakivaliokunnan aikaisemmissa asiantuntijakuulemisissa on käynyt ilmi viime vuosina vankiloissa tapahtunut järjestäytyneen rikollisuuden aseman merkittävä vahvistuminen ja vankilaturvallisuuden heikentyminen, mihin tässä aiemmin viittasin. Nämä seikat erityisesti korostavat riittävän pitkien enimmäissäilytysaikojen tarpeellisuutta, ja siksi katsomme, ettei näitä mainittuja tietojen enimmäissäilytysaikoja tule lyhentää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

16.57 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! En käy toistamaan edustaja Keto-Huovisen erinomaista puheenvuoroa ja sitä sisältöä, mistä tässä on kysymys nimenomaan näiden poistoaikojen osalta, mutta totean, että tässä on aivan ensimmäinen hämmästyksen aihe,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

että miksi hallitus tämmöisen tuo, nimenomaan tämä järjestäytyneen rikollisuuden voimakas kasvu ja sen vaikutus vankilaturvallisuuteen.

Nythän, sikäli mikäli jotkut edustajat eivät ole perehtyneet, kun täällä ei ehkä ehdi kaiken perehtyä, tämän sisäisen turvallisuuden selonteon yhteydessä Rikosseuraamuslaitos lausui tästä selonteosta ja maalaa tässä omassa lausunnossaan kyllä erinomaisen huolestuttavan kuvan niin tilastollisesti kuin sitten sisällöllisesti niistä asioista, jotka oikeasti ovat turvaongelmia vankiloissa. He kertovat täällä, että väkivalta on lisääntynyt sekä vankien kesken että myöskin erityisesti vankilan työntekijöihin, ja se ei todella ole pelkkää uhkailua. Me nähdään tämä sama ilmiö koko Euroopan laajuisesti. Europol tekee tämmöistä SOCTA-raporttia, josta kannattaa katsoa, mitä Euroopassa tapahtuu tämän asian, järjestäytyneen rikollisuuden, ympärillä. Sama on kyllä täällä Suomessakin jo nähtävissä, mutta tulee edelleen pahenemaan. Siltä osin pidämme erittäin huonona sitä, että hallitus tässä kohtaa nimenomaan tuo tällaisia vankilaturvallisuuteen liittyviä säilytysaikojen lyhentämisiä eduskuntaan. Sitä ei pitäisi missään nimessä tehdä tässä.

Ja kuten tässä edustaja Keto-Huovinen kertoi, todella EU:n tietosuoja ei tätä edellytä, ja itse asiassa ei edellytä perustuslakivaliokuntakaan, jos pitkille säilytysajoille on perusteita, niin kuin tässä nyt on. Tässähan itse asiassa lyhennetään näitä säilytysaikojen perusteita niin lyhyiksi, että ne eivät välttämättä riitä edes koko tuomion ajaksi, mikä on itsessään ongelma. Toivoisin, että tietosuoja ei käytettäisi sellaisena asiana. Me ei voida tehdä siitä sellaista hirviötä, joka syö lopulta oman päänsä, niin kuin tässä nyt ehkä tulee mieleen.

Arvoisa puhemies! Edellä esitetyn perusteella teen ehdotuksen, että 1. lakiehdotuksen 31 § hyväksyttäisiin mietintöön jätetyn vastalauseen muodossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Vasta huomenna käsittelyssä tehdään ehdotukset. — Edustaja Huttunen, olkaa hyvä.

16.59 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies ja arvoisat kollegat! Me tiedämme, että samassa lakivaliokunnassa tehdään työtä ja varmaan perehdytään asioihin ihan niin hyvin kuin vain pystytään ja voidaan, mutta tietenkin itse, kaksi vuotta lakivaliokunnassa nyt istuneena, olen oppinut myös luottamaan aika vahvasti ministeriön valmisteluun ja niihin asiantuntijoihin ja ennen kaikkea niihin asiantuntijakuulemisiin, mitä me kuullaan. Ja varmaan yksi semmoinen keskeinen ohjenuora on kuunnella herkällä korvalla myös perustuslakivaliokuntaa, joka on kuitenkin aika läheinen valiokunta lakivaliokunnalle.

Varmaan samoihin lausuntoihin ollaan viitattu tässä, eli minulla on itselläniikin tässä tämä lausunto hallituksen esityksestä, eli 27/21, tuore lausunto, ja tässä on todettu, että tietojen enimmäissäilytysaikojen osalta perustuslakivaliokunta viittaa tulkintaan, jossa se on pitänyt viiden vuoden säilytysaikaa arkaluonteisten tietojen osalta pitkänä. He viittaavat myös aikaisempaan lausuntoon vuodelta 2017 ja korostavat, että mitä pitemmäksi tietojen säilytysaika muodostuu, sitä olennaisempaa on huolehtia tietoturvasta, tietojen käytön valvonnasta ja rekisteröidyn oikeusturvasta, ja painottaa nimenomaan tätä arkaluontoisuutta ja rajaamista. Kyllä me tämän kokonaisharkinnan pohjalta olemme tämän hallituksen esityksen mukaisesti menneet, ja varmaan ei ministeriönkään tarkoitus vastuuministeriönä ole heikentää vankilaturvallisuutta, vaan siellä on tehty kokonaisharkintaa, jota myös valiokunta on tässä noudattanut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

17.01 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Moni saattaa luulla, että rikollispomon tai huumekauppiaan bisnekset katkeavat aina siihen, kun hänet viedään muurien sisään vankilaan. Ei pidä paikkaansa. Kun rikollisporukan oleellinen tyyppi viedään istumaan tuomiota, hän pystyy silti vastaanottamaan ja lähettämään viestejä ja käskyjä vankilan vierasajalla tapahtuvien tapaamisten kautta.

Onko väärin, jos vankien tapaamistietoja säilytetään viranomaisten kirjoissa varmuuden vuoksi usean vuoden ajan? Sanna Marinin hallituksen mielestä on. Sen seurauksena hallitus vaatii, että vankien tapaamisia koskevat tiedot pyyhitään pois nykyistä aikaisemmin tietosuojaan vedoten. Tietosuojasta murehtiva hallitus on samalla kuitenkin vaarantamassa yhteiskunnan ja vankiloiden turvallisuuden. Esimerkiksi vankilassa istuva rikollispomo voi tapaamisissa sopia huumeiden välittämisestä tai tilata vaikka murhan. Kun rikos aikanaan sitten tapahtuu, olisi tapaamisesta löytyvä vierasmerkintä erittäin tarpeellinen rikoksen tutkinnan kannalta.

Jos on puhtaat jauhot pussissa, vankilassa istuvan ja häntä tapaamaan tulevan ei tarvitse olla huolissaan siitä, säilyykö rekistereissä tieto tapaamisesta kaksi vai viisi vuotta. Jos tapaamisella on yhteys rikolliseen toimintaan, haluavat molemmat varmasti kaikkien mahdollisten rekisterien tyhjentyvän mahdollisimman pian.

Tietosuojakysymykset tulee huomioida, mutta ei sillä kustannuksella, että jätämme huomiotta vankiloiden ja yhteiskunnan turvallisuuden. Vankien tapaamisia koskevia tietoja ei säilytetä huvin vuoksi, jotta viranomainen voisi niitä ajankuluksi tarkistella. Niitä säilytetään siksi, että ne ovat tarpeen rikoksen torjunnan kannalta.

Haluamme kaataa tämän Marinin hallituksen lakimuutoksen ja säilyttää nykyisen tilanteen. Me haluamme, että rikoksen tutkintaa ei tieteen tahtoon vaikeuteta vaan että rikosten tekemistä vaikeutetaan. Nyt valoja päälle siellä hallituksessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

17.04 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Hiukan oudoksun mutta toki ymmärrän edustaja Huttusen näkökulman, että ministeriössä kaikki viisaus asuu ja mitä ikinä sieltä tulee, niin se mahtaa olla todella viisasta ja nimenomaan tarpeellista. Minä kun olen kuvitellut, että tämä prosessi menee sillä lailla, että hallitus tekee hallitusohjelman, työntää sinne tietyn määrän lakeja, ovat ne sitten välttämättä järkeviä tai eivät — ehkä ei täältä näkökulmasta tämäkään tältä osin ole järkevä eikä pitäisi kyllä olla sieltäkään — sitten tämä menee lausuntokierrokselle, ja palautteen perusteella pitäisi se lakiesitys korjata ennen kuin se tulee eduskuntaan, ja täällä käydään uusi kuulemiskierros nimenomaan niiden tahojen osalta, keitä tämä kyseinen laki koskettaa, ja sitten pitäisi ne ongelmat sieltä korjata. Mutta kuten tämän reilun kahden vuoden aikana olen huomannut, näin tämä prosessi ei sitten kuitenkaan mene, vaan se menee just niin, että runnotaan läpi välillä kyllä — suoraan sanoen — mitä sattuu, olkoonkin, että ne ongelmat on täällä asiantuntijakuulemisissa esitetty, kuten nyt tässäkin nähdään. [Jari Myllykoski: Minäkin huomasin sen viime talvena!]

Toisena haluaisin edustaja Huttuselle tuoda esiin sen, että perustuslakivaliokunta ei nimenomaisesti todennut, että näitä säilytysaikoja ei voisi säilyttää, vaan he totesivat, että se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

vaatii erityistä tarkkuutta tietoturvaan, tietojen käytön valvontaan ja toki rekisteröidyn oikeusturvaan, jotta ne tiedot pysyvät turvassa.

Tosiasiassa on kuitenkin se, mikä tässä on esitetty, että tässä käy niin kuin edustaja Tynkkynen totesi, että tämä hankaloittaa kyllä vankiloiden toimintaa. Entistä enemmän tilanteessa, kun me tiedämme, minkälainen se vankiloiden turvallisuustilanne tällä hetkellä on, pidän tätä kyllä paheksuttavana, jos tämä aiotaan tällaisenaan laittaa läpi. Nimittäin tältä ei ole voinut tässä salissa välttyä kukaan: vankiloiden heikentyneeltä turvallisuustilanteelta, järjestäytyneen rikollisuuden rantautumiselta ja itse asiassa kovalta nousulta ja kovenemiselta.

Siltä osin nämä tämäntyyppiset lainsäädännöt olisi kyllä syytä jättää tekemättä ja tulla mukaan tähän 31 §:n muuttamiseen, jota perussuomalaiset ja kokoomus esittävät vastalauseessaan. Ei liene ainakaan kenenkään ei-rosvon etu tämä lainsäädäntö, enkä suoraan sanoen ymmärrä, miksi juuri tässä vaiheessa näitä säilytysaikoja lyhennetään, kun ongelmat vain kasvavat. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Huttunen, olkaa hyvä.

17.07 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Mielestäni äsken totesin näin, että olen oppinut luottamaan ministeriöitten valmisteluun. Olen oppinut luottamaan siihen, mitä me kuulemisissa kuullaan — me kuullaan tosi paljon eri asiantuntijoita valiokunnissa — ja sen lisäksi myös muitten valiokuntien lausuntoihin, ja näistä muodostuu se kokonaiskuva siten, minkä mukaan me valiokunnassa mennään. Eli ei pidä lähteä sille tielle, että tulkitaan toisen sanomisia, että hallituspuolueet olisivat aina ainoastaan ja vain hallitusten esitysten takana puhtaasti. Me ollaan tehty todella paljon muutoksia eri valiokunnissa kuulemisten jälkeen, ja itse arvostan todella paljon lakivaliokunnan työtä ja sitä henkeä, missä siellä tehdään, että me aidosti otetaan paljon kuultavia, katsellaan asioita eri kannalta, otetaan lausuntoja lausuntovaliokunnista ja sen jälkeen, jos on tarvetta, muokataan sitten hallituksen esityksiä. Pyytäisin kyllä nyt, että se sama hyvä henki, mitä meillä on siellä valiokuntahuoneessa, olisi myös tässä salissa emmekä vääristelisi toistemme sanomisia täälläkään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

17.08 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Kunnioitan suuresti edustaja Huttusen tekemää työtä ja hänen tapaansa toimia, ja sen vuoksi en nyt lähde esimerkiksi näitä puheenvuoroja, mitä tässä käyitte, laittamaan someen, kun koostan tästä videota, mutta eduskunnan pöytäkirjoihin haluaisin vain vasta-argumentoida siihen, mitä te itse tässä äsken sanoitte.

Edustaja Rantanenhan tässä ei antanut semmoista mielikuvaa, että aina kyseessä olisi tämä tilanne, että mitä tahansa ministeriö sanoo, niin sen mukaan sitten hallituspuolueet toimivat. Näinhän ei ole, vaan kyseessä oli se, että kun te itse perustelitte, vastaperustelitte niitä meidän argumenttejamme, niin te otitte ainoaksi argumentoinnin lähtökohdaksi, käytännössä teidän pihvinne oli se, että te luotatte ministeriön valmisteluihin, ja silloin se on ainoa argumentti, jota vastaan pitää käydä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

Ministeriöthän toimivat poliittisen ohjauksen alla, ja on nimenomaan meidän demokraatiassa tämä periaate, että poliitikot valitaan päättämään ne arvolinjaukset, joiden pohjalta sitten tehdään valmistelua. Toki erilaisilla tahoilla on sitten erilaista sanottavaa, esimerkiksi vaikkapa jonkun maahanmuuttokäsittelyn yhteydessä jollain pakolaisjärjestöllä on asiantuntijatahona hyvinkin erilaista sanottavaa kuin mitä me itse sitten ajattelemme, mutta me olemme poliittisia päättäjiä, ja se arvovalinta pitää loppupeleissä tehdä huolimatta siitä, mitä sitten asiantuntijat ovat sanoneet. Sieltä saadaan niitä hyviä argumentteja puolesta ja vastaan, mutta ei ole olemassa mitään semmoista matemaattista kaavaa, että jos yli 50 prosenttia sanoo tähän suuntaan asiantuntijoista, niin silloin automaattisesti meidän täytyy niin toimia, vaan me kuullaan juuri sen vuoksi hirveän laajasti erilaisia järjestöjä, asiantuntijoita, oikeusoppineita, että me saamme sen meidän arvonmuodostuksen pohjalle semmoista solidia pohjaa. Tästä on tässä on kyse.

Kyllä tämän muutoksen osalta voi sanoa, arvoisa herra puhemies, että tämä on niin kuin periaatteellisesti varmaan ehkä tämän kauden yksi järjettömimmistä esityksistä perustuen ihan siihen, että tässä oikeasti ei olisi mitään käytännön haittaa, jos pidettäisiin tämä laki nykyisellään — siitä ei yksinkertaisesti olisi yhtään mitään haittaa. Tämä on niin puhdas arvokysymys kuin vain voi olla, kuinka pitkälle painotetaan vankien tietosuojaa ja heidän lähipiirinsä tietosuojaa. Eli tämä on todella puhtaasti tällainen poliittinen harkinnallinen kysymys, koska tällä ei käytännön vaikutuksia ole. Jos tämä lakimuutos tehdään, niin silloin sillä on, eli silloin tosiaan vaikeutetaan poliisin työtä, ja myöskin sillä, jos tilataan tai sovitaan huumeitten tuomista vankilaan ja niin edelleen, on hirveän paljon merkitystä vankilaturvallisuuden kannalta. — Voi että, kun me kaikki voitaisiin äänestää tämä lakimuutos kumoon.

Edelleen kunnioitan sitä teidän työtänne, mutta oli pakko vasta-argumentoida nyt tähän, koska koin, että edustaja Rantasen sanoja [Puhemies koputtaa] tulkittiin väärin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

17.11 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Nyt edustaja Huttunen joko ymmärsi tahallaan väärin tai ymmärsi väärin, mitä äsken sanoin. Voidaan tietysti ajatella, että täällä toisiamme kunnioitetaan, mutta nythän me keskustellaan tästä asiasta — emmehän me keskustele siitä, kuinka me työskentelemme valiokunnassa, ja tiedätte varsin hyvin, että pidän teidän tyylistänne työskennellä siellä. Siitä ei ole tässä kysymys, vaan tässä on faktisesti kysymys siitä, voimmeko me tässä tilanteessa meidän vankila- ja laitosturvallisuuden, työturvallisuuden ja siellä samaan aikaan kasvavan järjestäytyneen rikollisuuden kanssa toimia siten, että me heikennämme viranomaisten mahdollisuutta puuttua rikoksiin, ennaltaehkäistä työturvaan liittyviä asioita, ja edes vankeusajan pitää näitä rekisteritietoja olemassa. Siitä tässä on kysymys, ja kuten totesin, niin se kaikki viisaus ei asu aina ministeriössä. Voihan olla, että siellä ei olla ehkä pohdittu tätä, ja kyllä se niin on, että nämä lakiesitykset tulevat hallituspuolueilta, ja silloin tietysti me toivomme, että tällaiset lapsukset — joka tässä on nyt käymässä — eivät menisi läpi, sillä tosiasia on se, minkä myös hallituspuolueet tietävät valiokunnan kuulemisten myötä, että tämä heikentää vankiloiden turvallisuutta, niin toisia vankeja siellä mutta myöskin henkilökuntaa kohtaan, ja tätä me pyrimme tässä nyt estämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

Siinä mielessä pidän tätä erityisen harmillisena, kun tämän ei pitäisi olla niin kovin poliittinen kysymys, jota tarvitsisi niin poliittisesti ottaa. Tässä on kysymys ihan faktisesta turvallisuudesta ja niiden uhkien lisäämisestä poliittisilla päätöksillä. Se ei tunnu oikein mukavalta, ja toivoisin, että tämä meidän pykälämuutosesityksemme saisi tässä salissa kannatusta ja tätä nyt vielä kerran hallituspuolueet harkitsisivat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.14 Minna Reijonen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tosiaan käsittelyssä on laki henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vankeuslain ja eräiden muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta. Edustaja Rantanen nosti tuossa esille mielenkiintoisia asioita, ja samalla myös äsken edustaja Tynkkynen, ja toivon kyllä, että otetaan huomioon tämmöiset epäkohdat, mitä on nyt noussut esille tämän lain käsittelyssä, toivon kovasti.

Ja sitä kuulemista jos mietitään, niin tietenkään siellä kuulemisessa eivät koskaan kaikki, jotka kertovat niitä asioita, ole samaa mieltä, mutta sehän riippuu monesti siitäkin, millälaisia kuultavia kutsutaan näihin valiokuntiin. Ainahan saadaan moni asia näyttämään sille, millekään se halutaan, eli sitä saa, mitä tilaa. Siinä voidaan saada moni asia näyttämään ihan toisella tavalla siitä riippuen, kun kutsutaan semmoiset kuultavat — en välttämättä sano, että tässä asiassa on niin käynyt, mutta jossakin asiassa voidaan perustella asiat hyvin, kun kutsutaan semmoiset kuultavat, jotka ovat myönteisiä niin kuin tiettyyn suuntaan päin. Se on aina mahdollista. Mutta toivon, että tähän Rantasen ja Tynkkynen nostamaan asiaan palataan vielä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

17.15 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puheenjohtaja! Ehkä haluan kuitenkin muistuttaa siitä, että tämä on osa laajempaa lakikokonaisuutta, mikä liittyy näihin henkilötietoihin ja näiden aikaisempien lakien kumoamiseen. Vaikka tässä keskustelussa on nyt noussut tämä yksi kulma tästä näin, niin tämä koskee kuitenkin isoa uudistusta, mitä tällä tavoitellaan, ja osaltaan sitä, mitä uudistuksia on tehty niihin järjestelmiin, ja pyritään niitä... Tarve tälle on kuitenkin noussut sekä suoraan kentältä että myöskin ministeriöstä.

Tässä on toisaalta oppositiosta nostettu minun mielestäni hyvin esiin niitä uhkakuvia. Ne eivät välttämättä edes kaikki liity tähän nimenomaiseen lakiin, vaan siihen suurempaan ongelmaan, mikä meillä tuolla vankiloissa ennen kaikkea on. Ja nyt se työ, mitä pitää tehdä, on ennen kaikkea tietysti toivottavasti oikeusministeriössä jo käynnissä, mitä tulee vankeuslakiin ja tutkintavankeuslakiin, mutta toivon myös sekä oikeusministeriöltä että myöskin sisäministeriön suunnalta, että nyt puututaan niihin ongelmiin, mitä siellä on nostettu, ja haetaan uusia lainsäädännöllisiä keinoja. En syyllistäisi tätä lakia, että tämä ajaa kaiken turmioon, vaan tarvitaan isoja ja voimakkaampia keinoja, joilla pystytään vastaamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

17.16 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Ovaska puhuu viisaita, niin kuin hyvin usein hän täällä salissa puhuu. On totta, että näitä ilmiöitä täytyy varmasti katsoa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

muidenkin lakien osalta, mutta olisin kyllä kovasti toivonut nyt hallituspuolueilta vastaus-
ta siihen, miksi me sitten ongelmoitamme tällä yhtä osa-aluetta.

Edustaja Ovaska on täysin oikeassa siinä, että tämä on laaja lakipaketti ja siellä on pal-
jon asiaa, mitä pitääkin tehdä, mutta nimenomaan nähdäkseni täällä olisi tärkeää korjata
sellaiset lapsukset, joiden ei sopisi mennä läpi ja jotka tulisi korjata siitä esityksestä tässä
vaiheessa, jotta me emme ongelmoita tätä, näitä järjestäytyneen rikollisuuden ja vankila-
turvallisuuden ilmiöitä, joita meillä eittämättä on, ja siinä Ovaska on oikeassa. Mutta sen li-
säksi, että ruvetaan keksimään niitä uusia pyöriä, joita me varmasti tarvitsemme näitten on-
gelmien taklaamiseen, pyydän harkintaa edelleen: olisiko syytä vain jättää siis ehdoin tah-
doin tekemättä sellaisia päätöksiä, joiden me tiedämme hankaloittavan tätä ongelmaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

17.18 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Edustaja Ovaska on
retorisesti kyllä hyvin taitava henkilö, mutta kuitenkin tässä kohtaa sanoisin, että nyt ei
ihan osunut maaliin, niin sanotusti. Meillä täällä eduskunnassa ehkä niin kuin puhemiehen
arvostuksesta ei ole tapana toimia niin parlamentarismissa, että oppositio ikään kuin käyt-
tää aikaa siihen, että me kehumme kaikkea, mikä on hyvää hallituksen esityksissä, ja käy-
dään sitä läpi minuuttitolkulla, vaan ehkä meidän opposition tehtävä on parlamentarismis-
sa nimenomaan kirittää hallituksen toimintaa ja myöskin niitä esityksiä: lukea ne tarkasti
läpi, että mitä viilaamista sieltä löytyy. Ja nyt me selkeästi, ainakin omasta mielestämme,
olemme löytäneet selkeän ongelmakohdan.

Olette siinä varsin oikeassa, edustaja Ovaska, että tämä yksittäinen asia, mistä olemme
puhuneet, ei tule olemaan tai ole ollut mikään syy, että nyt tulisi tällainen turmio. Se ti-
lanne on ollut pitkään todella vaikea, mutta — niin kuin edustaja Rantanen tässä minun
mielestäni hyvin sanoi — jos me tiedämme, että jokin pienikin muutos tulee entisestään
vaikeuttamaan sitä hirveän isoa ongelmavyöhytettä, mikä meillä on, niin silloin meidän ei
kannataisi sellaista muutosta tehdä. Meillä on paljon tekemistä vankilaturvallisuuden suh-
teen, meillä puuttuu resursseja poliisin tutkinnasta, järjestäytynyt rikollisuus on ollut kas-
vamaan päin ja niin edelleen. Nämä ovat todellisia ongelmia jo ennen tätä esitystä, mutta
tällä esityksellä te valitettavasti, hyvä hallitus, olette vaikeuttamassa tilannetta, ja silloin
harkitsisin, että tätä yksittäistä osaa tässä paketissa muutettaisiin. Tehän pystytte sen teke-
mään. — Kiitos.

17.19 Minna Reijonen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustaja Rantanen tässä äs-
ken nosti esille näitä niin sanottuja porsaanreikiä ja tavallaan niitä, mitkä pitäisi korjata. No
tottahan se on, me säädämme täällä lakeja, mutta me olemme täällä myös sitä varten, että
me huomaamme ne porsaanreiät. Ja kun ne porsaanreiät huomataan, ne pitää sitten laittaa
umpeen, paikata ne, ettei tule semmoisia tilanteita, niin kuin tässä laissa nyt on mahdollista
tulla, mitkä on sitten hankalampi jälkeenpäin korjata. Totta kai ne kannattaa nyt tässä vai-
heessa korjata eikä vasta sitten myöhään, kun on jo tullut ongelmia. Toivon, että tähän
asiaan tosiaan palataan ja ne ongelmat korjataan. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.